

Nye virksomheder

Af

Niels Westergård-Nielsen

Center for Corporate Governance, Copenhagen Business School

Maj 2021

Nye virksomheder bygger ofte på nye ideer, innovationer og nye forretningsmuligheder. Nogle af disse virksomheder vokser og bliver store, andre sælger deres gode ideer undervejs og bliver opslugt af andre virksomheder, mens de fleste ender med at gå ned, fordi deres ideer alligevel ikke var tilstrækkelig bæredygtige til at klare konkurrence på et stærkt konkurrencemarked. Til trods for en betydelig tabsrate er der stor enighed om, at det er vigtigt, at der er en betydelig vækst i antallet af nye virksomheder. Derfor har politikere i mange år forsøgt at støtte oprettelsen af nye virksomheder gennem finansielle støtteordninger og gennem skattelovgivning.

Jeg har selv i min forskning peget på, at nye virksomheder giver et afgørende bidrag til jobvæksten i Danmark, idet jobskabelsen i de nye virksomheder udfylder det tab, der opstår, fordi de ældre virksomheder samlet nedlægger job.

I vores arbejde med at måle jobskabelse og nedlæggelse i den store recession (2007-2009) kom vi til at se på virksomheders identitet over tid, og derved opdagede vi, at mange af de virksomheder, vi normalt har rubriceret som nye, fordi de havde et nyt cvr nummer, måske ikke var så nye, men de har bare fået et nyt cvr-nummer på grund af ejerændringer.

Et andet aspekt er, at mange nystartede firmaer aldrig får ansatte og heller ikke er tiltænkt at skulle have ansatte, fordi deres formål er at være ejerselskab for ejeraktiviteter eller fordi formålet er at danne den formelle ramme omkring et enkeltmandsselskab.

Ser man på antallet af nye cvr numre, så var der i 2001 10.000 nye cvr numre. Siden er det faldet støt, så der i 2016 var 7.500. Men fratrækker man alle de nye firmaer, som aldrig får en ansat, så blev der skabt 7.200 i 2001 og 5.700 i 2016. Det viser sig imidlertid, at en del af disse virksomheder allerede havde været i gang i et stykke tid, idet de har overtaget arbejdskraften fra en bestående virksomhed. Herved falder det sande antal nye virksomheder til 3.500 i 2001 og 3.800 i 2016. Dvs de sande nye virksomheder udgør ca 50% af dem, vi troede var nye virksomheder med ansatte. Et andet resultat er, at antallet af nye virksomheder faktisk ikke er faldet så voldsomt som fx Danmarks Statistik kan fortælle os.

Med hjælp af ejerregistret hos Ervervsstyrelsen kan man checke årsagen til, at en virksomhed karakteriseres som ny uden at være det. Det viser sig, at 40% af alle disse virksomheder stadig har den samme ejer, men ofte sammen med nye medejere. De resterende har fået nye ejere, men medarbejderne er i overvejende grad de samme, som var i en anden virksomhed året før. Dette kan meget vel være udtryk for, at den gamle virksomhed er gået ned, er blevet lagt sammen med en anden virksomhed eller bare har fået en ny ejer.

Der er tre væsentlige forskelle mellem de sande start-op virksomheder og de ”erfarne” start-op firmaer. Den første er, at de sande start-op virksomheder forventes at overleve næsten 6 år i modsætning til de erfarne, som kan forvente at overleve næsten 9 år. Tillader vi, at de bruger ejerskabsændringer til at redde/styrke virksomheden, stiger den forventede levetid med henholdsvis 2 og 7 år. Ikke alene er de erfarne virksomheder bedre til at overleve, men de er også bedre til at forny sig selv gennem ejerskifter. Blandt forklaringerne er, at direktørerne både er lidt ældre, lidt mere erfarne og lidt højere uddannede i de erfarne selskaber end i de sande start-op selskaber.

Den anden forskel ligger i deres størrelse i start-øjeblikket. De erfarne har således 16.000 job, mens de sande start-op selskaber kun har det halve antal ansatte. Den egentlige jobskabelse er derfor kun 8.000 i 2016.

En del af de ”erfarne” har kun haft en meget kort levetid i forvejen, men omkring 60% har eksisteret i mere end 7 år før, de starter op igen med et nyt CVR-nummer.

Den tredje forskel ligger i deres evne til at skabe job. De erfarne skaber i gennemsnit 6 nye job inden for deres 5 første leveår, mens de sande start-op selskaber kun skaber ca 2,4 job. Der er naturligvis en stor spredning på virksomhederne med hensyn til jobskabelse. Ser man på de virksomheder, der kan rubriceres som hørende til blandt de 20% mest voksende firmaer, så skaber de erfarne hele 22 nye job, mens de sande start-op firmaer skaber godt 16 nye job.

Dvs de to start-op virksomheder har en væsentlig forskellig baggrund og en meget forskellig prognose for overlevelse og jobskabelse.

Sammenligner vi endelig med de officielle tal fra Danmarks Statistik (DST), så flugter udviklingen i vores tal meget godt med den tilsvarende i Danmarks Statistiks data for antal nye virksomheder, bortset fra den ikke helt uvæsentlige detalje, at vi kun finder 1/9 så mange sande start-op firmaer, som dem DST finder på det samme datagrundlag. Når vi ser på jobskabelsen, så er der dog højere overensstemmelse i nyere tid, men her viser DST’s tal, at jobskabelsen er gået voldsomt ned siden 2001, hvor vores data viser, at jobskabelsen er næsten konstant år for år. DST foretager nu en tilsvarende kritisk vurdering af, hvad der er en ægte ny virksomhed og får for de seneste år samme resultater som os. Men deres historiske data overvurderer efter vores vurdering, at der er tale om et betydeligt fald i jobskabelsen indtil den store recession i 2008. Vi mener således ikke, at der er sket noget med antallet af jobs skabt af start-op firmaer siden 2001.

Vores analyse har derfor vist, at man skal være meget påpasselig med at slutte fra nye cvr-numre til nye virksomheder. Man skal heller ikke tro, at de nye virksomheder skaber så mange nye job, som hidtil troet. Dette har betydning for vurderingen af, om samfundet skaber nok nye job, og hvordan man kan stimulere skabelsen af nye virksomheder. Samtidig rejser sammenligningen af sande start-op firmaer og de erfarne en hel række af spørgsmål om betydningen af ejerskab og af den rolle, som ændringer i ejerskab kan få for en virksomhed og dens ansatte. Disse forhold har alle betydning for, hvordan samfundet bør fordele midler til støtteforanstaltninger til nystartede virksomheder, hvis man vil have den størst mulige effekt af offentlige støttekroner.

Kilde: https://www.cbs.dk/files/cbs.dk/call_to_action/nye_virksomheder.pdf